

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
С.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

ОКР «Бакалавр»

(на базі ОКР «Молодший спеціаліст»)

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0264
 (підпис)	 (прізвище, ініціали)
«	» 20 16 р.

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок»
напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

Розробник: старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Київського університету імені Бориса Грінченка
Петрушевська Н. І.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від « 7 » жовтня 2015 року № 2

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва _____ Ю. В. Романенкова

_____, 2015 рік
_____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
5 семестр.	
<i>Змістовий модуль 1. Портрет з плечовим поясом.....</i>	<i>8</i>
6 семестр.	
<i>Змістовий модуль II. Портрет з руками</i>	<i>10</i>
IV. Навчально-методична карта студента.....	12
V. Плани практичних занять.....	13
VI. Завдання для самостійної роботи.....	17
Карта самостійної роботи бакалавра.....	19
VII. Система поточного та підсумкового контролю	20
VIII. Методи навчання.....	23
IX. Методичне забезпечення курсу.....	24
X. Рекомендована література (основна, додаткова)	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «РИСУНОК» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану для галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» першого освітнього рівня (бакалаврський) денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «РИСУНОК», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Для освітньо-професійної підготовки майбутнього художника-педагога важливе значення має вивчення дисципліни «РИСУНОК».

Засвоєння теоретичних і методичних знань академічного рисунку під час лекцій і їх практичне застосування під час самостійної роботи та практичних занять сприяє розвитку у студентів конструктивного та тривимірного бачення форми, здатність створювати графічні зображення з натури та за уявою.

Мета — професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням конструкції та плстанатомії людського тіла, технік та матеріалів академічного рисунку і здатного до самостійного творчого вирішення завдань педагогічної образотворчої діяльності.

Завдання:

- навчити студента професійного рисунку в зображенні предметів навколишнього середовища, живого світу, людини в різних положеннях;
- надати знання теоретичних основ дисципліни «РИСУНОК», особливостей його художньої мови;
- навчити практичних навичок роботи із застосуванням різних матеріалів та технік;
- учити застосовувати здобуті знання та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих, педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з урахуванням

вікових та індивідуальних можливостей студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи рисунку;
- принципи побудови та методи виконання зображення;
- анатомічні принципи побудови людського тіла;
- технічні можливості різних матеріалів;
- відомих майстрів рисунку та їх твори;

вміти:

- виконувати з натури, по пам'яті та за уявою рисунки в різних техніках;
- спираючись на знання пластанатомії, вірно та виразно моделювати форму людського тіла;
- застосовувати принципи композиції, правила і закони конструювання і моделювання об'єктів рисунку на практиці для втілення конкретної художньої концепції;
- виконувати довготермінову роботу з натури із дотриманням методичних та технічних принципів академічного рисунку;
- виконувати короткотермінові рисунки на конкретне завдання (рух форми, ритм, пропорції, виразний силует, виразний тон, виразний обрз з конкретним емоційним станом);
- володіти специфічними прийомами роботи різними графічними матеріалами;
- аналізувати твори мистецтва щодо принципів композиції, конструювання форми, моделювання форми, технічних прийомів;
- ставити та вирішувати творчі завдання у процесі роботи над постановкою;
- використовуючи виразні засоби рисунку, виконувати самостійну роботу в різних жанрах образотворчого мистецтва.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення індивідуальної та самостійної роботи студентів.

При складанні програми навчальних завдань за організаційну одиницю було взято дві навчальні години (одна навчальна година дорівнює 40 хв.).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Рисунок”

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)	
5 семестр	6 семестр	0202 Мистецтво Шифр та назва напрямку підготовки 6.020205 – “Образотворче мистецтво” (бакалаврський) на базі ОКР «Молодший спеціаліст»	Нормативна	
Кількість кредитів, відповідних ECTS:			Рік підготовки: 3-й	
			5 семестр	6 семестр
1,5	2		Аудиторні заняття:	
Загальна кількість годин:			20 год.	28 год.
54	72		лекції:	
Кількість модулів:			4 год.	2 год.
1	1		практичні:	
Змістових модулів:			16 год.	26 год.
аудиторних:			модульний контроль:	
2	3		Самостійна робота:	
самостійної роботи студентів:			31 год.	40 год.
2,5	3,5			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		го	л	п	інд	м.к
5 семестр.						
Змістовий модуль 1. Портрет з плечовим поясом						
Тема 1. Портрет з плечовим поясом Ф-А2 Матеріали: олівець В3, В5, В7. Анатомічні штудії до даної постановки Ф-А3		4	16		3	31
Усього годин у 5 семестрі	54	4	16		3	31
6 семестр.						
Змістовий модуль 1. Портрет з руками						
Тема 1. Портрет з руками Ф-А2. Матеріали: олівець В3, В5, В7. Анатомічні штудії до даної постановки Ф-А3.	36	2	12		2	20
Тема 2. Портрет з руками Ф-А2. Матеріали: соус, сангіна, вугіль. Анатомічні штудії до даної постановки Ф-А3.	36		14		2	20
Усього годин у 6 семестрі	72	2	26		4	40

III. ПРОГРАМА

5 семестр.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Портрет з плечовим поясом

Тема 1.

**Вивчення прикладів мистецького вирішення портрету.
Композиція і конструкція у портреті. Аналіз творів видатних
художників.**

Лекція 2 год.

Різні види портретної композиції. Аналіз творів відомих майстрів
рисунку (Леонардо да Вінчі, Микеланджело
Буонарроти, Рембрандт Гарменсзон
ван Рейн, Томас Гейнсборо, Огюст
Домінік Энгр, Сергій Григор'єв). Вплив
художньої концепції твору на його композиційне вирішення.

Методика створення рисунку людини: композиція, схеми,
конструкція, анатомія, моделювання об'єму, техніка виконання.

Література: 1, 2, 3, 4, 7, 10, 15, 16, 19, 23.

Лекція 2 год.

Особливості зображення людини в академічному рисунку.

Аналіз учбових постановок відомих Академій Мистецтв. Організація і
методика навчання в європейських Академіях Мистецтв: професійна і
загальна гуманітарна освіта.

Література: 1, 2, 3, 4, 7, 10, 15, 16, 19, 23.

Практична робота – 18 год.

Зображення портрета з плечовим поясом. Виявлення конструкції та

анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення.

Ф - А2.

Література: 2, 4, 8, 9, 10, 11

Самостійна робота – 31 год.

Вивчення анатомічної будови торсу. Короткочасні рисунки плечового поясу з різних сторін з точковим освітленням. Ф - А3.

Література: 2, 5, 7, 9, 13

6 семестр.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Зображення портрета з руками

Тема 1

Портрет з руками

Лекція – 2 год.

Зображення портрета з руками в творчості видатних майстрів рисунку.

Аналіз творів відомих майстрів рисунку (Леонардо да Вінчі, Микеланджело Буонарроти, Рембрандт Гарменсзон ван Рейн, Томас Гейнсборо, Огюст Домінік Энгр, Сергій Григор'єв).

Тональне рішення, композиція, лінійний ритм.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 9

Практична робота – 14 год.

Зображення портрета з руками з виявленням конструкції та анатомічної будови моделі.

Матеріали: ватман, олівець В3, В5, В7, В8. Ф - А2

Література: 2, 3, 5, 8, 9

Самостійна робота – 20 год.

Зображення автопортрету при точковому освітленні.

Виконання копії рисунку з портретним зображенням (Леонардо да Вінчі,

Микеланджело Буонарроти, Рембрандт
Гарменсзон ван Рейн, Томас
Гейнсборо, Огюст Домінік Энгр, Сергій
Григорьев).

Література: 2, 5, 7, 9

Тема 2.

Зображення портрета з руками (м'які матеріали)

Практична робота – 14 год.

Зображення портрета з руками з виявленням конструкції та анатомічної будови моделі.

Матеріали: Тонований папір, соус, сангіна. Ф-А2.

Література: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9

Самостійна робота – 20 год.

Виконання копії рисунку з портретним зображенням (Леонардо да Вінчі, Микеланджело Буонарроти, Рембрандт
Гарменсзон ван Рейн, Томас
Гейнсборо, Огюст Домінік Энгр, Сергій
Григорьев).

Матеріали: _____ Тонований папір, соус,
сангіна. Ф-А2.

Література: 2, 5, 7, 9, 11, 12

IV. Навчально-методична карта дисципліни “Рисунок”, бакалавр, Зк.

5 семестр - разом: 54 год., лекції - 4 год., практичні заняття-16 год., самостійна робота – 31 год., МКР-3 год.

6 семестр - разом: 72 год., лекції - 2 год., практичні заняття-26 год., самостійна робота – 40 год., МКР-4 год.

5 семестр. Модуль 1.		6 семестр. Модуль 2.	
Модулі	Змістовий модуль I	Модулі	Змістовий модуль I
	Портрет з плечовим поясом		Портрет з руками
бали	270 б.	бали	369 б.
лекції	Тема 1. Методики створення рисунку людини - 1 б. Тема 2. Особливості зображення людини в академічному рисунку 1 б.	лекції	Тема 1. Зображення портрета з руками в творчості видатних майстрів рисунку -1 б
Практичні заняття	Тема 1. Портрет з плечовим поясом— 16 год., Ф-А2, 80 б.	Практичні заняття	Тема 1. Портрет з руками - 12 год., Ф-А2, 60 б. Тема 2. Портрет з руками - 14 год., Ф-А2, 70 б.
88	16 год. - 80 б.	143	26 год. - 130 б.
Са-мостійна робота	Тема 1. Копія фрагменту портрету майстра. 16 год., Ф -А2 - 80 б. Тема 2. Зарисовки гіпсової моделі кінцівок. 15 год., Ф-А2 — 75 б.	Са-мостійна робота	Тема 1. Копія фрагменту портрету майстра. 20 год., Ф-А3 - 100 б. Тема 2. Етюди та автопортрет при бічному штучному освітленні. 2 етюди, 20 год., Ф-А2 — 100 б.
155	31 год. - 155 б.	200	40 год. - 200 б.
25	МКР - 25 б.	25	МКР - 25 б.

Разом – 639 б.

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

5 семестр.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Портрет з плечовим поясом

Тема 1.

Портрет з плечовим поясом

Практична робота – 16 год.

Зображення портрета з плечовим поясом. Виявлення конструкції та анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення. Ф - А2.

Постановка:

Портрета з плечовим поясом.

Мета:

Виявлення конструкції та анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення.

Завдання:

Зображення портрета з плечовим поясом. Виявлення конструкції та анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення.

План виконання практичної роботи

I етап – 4 год.

1. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів з урахуванням характеру та анатомічних особливостей натури.

II етап – 14 год.

3. Уточнення пропорцій, конструкції та анатомічної будови моделі.
4. Пошуки цілісної форми, узагальнення світла і тіней («великий світ», «велика тінь»).

5. Моделювання форми з використанням певних технічних прийомів. Вплив тону і напрямку штриха на положення плями у просторі.

Матеріали для виконання завдань: ватман, олівець В3, В5, В7, В8.

Ф - А2.

Література: 2, 4, 8, 9, 10, 11

6 семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Портрет з руками

Тема 1.

Практична робота – 12 год.

Портрет з руками. Ф - А2.

Матеріали: олівець В3, В5, В7.

Анатомічні штудії до даної постановки Ф-А3.

Постановка:

Портрет з руками.

Мета:

Виявлення конструкції та анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення.

Завдання:

Зображення портрета з руками.

План виконання практичної роботи

I етап – 4 год.

1. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів з урахуванням характеру та анатомічних особливостей постаті.

II етап – 10 год.

3. Уточнення пропорцій, конструкції та анатомічної будови моделі.
4. Пошуки цілісної форми, узагальнення світла і тіней («великий світ», «велика тінь»).

5. Моделювання форми з використанням певних технічних прийомів.

Вплив тону і напрямку штриха на положення плями у просторі.

Матеріали для виконання завдань: тонований папір, вугілля, сангіна, соус. Ф-А1.

Література: 2, 3, 5, 6, 9

Тема 2.

Короткотермінові зарисовки торсу чоловічої та жіночої моделей

Практична робота – 14 год.

Портрет з руками. Ф - А2.

Матеріали: олівець В3, В5, В7.

Анатомічні штудії до даної постановки Ф-А3.

Постановка:

Портрет з руками.

Мета:

Виявлення конструкції та анатомічної будови тіла. Використання схем в процесі побудови зображення.

Завдання:

Зображення портрета з руками.

План виконання практичної роботи

I етап – 4 год.

6. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.

7. Розмітка основних об'ємів з урахуванням характеру та анатомічних особливостей постаті.

II етап – 10 год.

8. Уточнення пропорцій, конструкції та анатомічної будови моделі.

9. Пошуки цілісної форми, узагальнення світла і тіней («великий світ», «велика тінь»).

10. Моделювання форми з використанням певних технічних прийомів. Вплив тону і напрямку штриха на положення плями у просторі.

Матеріали для виконання завдань: тонований папір, сангіна, соус.
Ф - А2.

Література: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

(Самостійні завдання оцінюються як творчі роботи, за їх складністю)

5 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Портрет з плечовим поясом

Тема 1.

Самостійна робота – 31 год.

Вивчення анатомічної будови торсу. Короткочасні рисунки плечового поясу з різних сторін з точковим освітленням. Ф - А3.

Мета:

Вивчення анатомічної будови торсу та кінцівок людини.

Завдання:

Виконання рисунків з натури – Ф-А2.

Матеріали для виконання завдань: ватман, олівець В3, В5, В7, В8.

Література: 2, 5, 7, 9, 13

6 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Портрет з руками

Тема 1.

Самостійна робота – 20 год.

Зображення автопортрету при точковому освітленні.

Виконання копії рисунку з портретним зображенням (Леонардо да Вінчі, Микеланджело Буонарротти, Рембрандт Гарменсзон ван Рейн, Томас Гейнсборо, Огюст Домінік Енгр, Сергій Григор'єв). Ф – А3.

Мета:

Знайомство з різними школами та авторською манерою видатних майстрів рисунку.

Завдання:

Виконання копії рисунку майстра. Вивчення індивідуальних технічних прийомів видатних майстрів рисунку.

Матеріали для виконання завдань: ватман, олівець В3, В5, В7, В8.

Література: 2, 3, 5, 7, 8

Тема 2.

Короткотермінові зарисовки торсу з виявленням нескладного руху

Самостійна робота – 20 год.

Виконання копії рисунку з портретним зображенням (Леонардо да Вінчі, Микеланджело Буонарроти, Рембрандт Гарменсзон ван Рейн, Томас Гейнсборо, Огюст Домінік Энгр, Сергій Григор'єв). Ф – А3.

Мета:

Знайомство з різними школами та авторською манерою видатних майстрів рисунку.

Завдання:

Виконання копії рисунку майстра. Вивчення індивідуальних технічних прийомів видатних майстрів рисунку.

Матеріали для виконання завдань: ватман, олівець В3, В5, В7, В8.

Література: 2, 5, 7, 9, 11

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА (5-6 сем.)
з дисципліни «РИСУНОК»

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. год.	бали
5 семестр. Змістовий модуль I.		
Портретні зображення у рисунку		
Тема 1. Рисунок торсу на нейтральному тлі при бічному освітленні, Ф-А2	16	80
Тема 2. Зарисовки гіпсової моделі кінцівок. Ф-А2	15	75
Разом:	31	155
6 семестр. Змістовий модуль I.		
Зображення оголеного торсу		
Тема 1. Копія фрагменту портрету майстра. Ф-А3	20	100
Тема 2. Етюди та автопортрет при бічному штучному освітленні. 2 етюди, Ф-А2	20	100
Разом:	40	200

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Академічний Рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1 - табл. 7.4.

9.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальність балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Відвідування практичних занять	1	21	21
3	Робота на практичному занятті	10	21	210
4	Самостійна робота (оцінюється як творча)	-	-	290
5	МКР	25	3	75
Підсумковий рейтинговий бал				599

Таблиця 7.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				
5 семестр		6 семестр		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 1		
T1	МКР	T1	T2	МКР
106	25	106	188	50

Разом – 599 б. (коефіцієнт визначення успішності – 5,99; наприклад: 550 балів : 5,99 = 91,81 = А за шкалою ECTS)

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

10.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

➤ *Представлення навчально-методичних та творчих робіт, семестровий перегляд.*

Таблиця 7.3

Порядок переведення рейтингових показників успішності у оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.4.

Таблиця 7.4

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
« відмінно »	ставиться за вміння вільно, використовуючи набуті знання та уміння, виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
« добре »	ставиться за достатньо високий рівень виконання практичних завдань із незначною кількістю помилок, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
« задовільно »	ставиться за посередній рівень знань та умінь із значною кількістю недоліків; поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
« незадовільно »	виставляється студентові за недостатній рівень знань та умінь, незнання літератури, передбаченою навчальною програмою, наявність істотних помилок при виконанні практичних завдань

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється як коротка контрольна

практична робота після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та репродукції творів майстрів;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни "Рисунок".

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гращенко В. Н. Рисунок мастеров итальянского Возрождения / В. Н. Гращенко. - М.: Искусство, 1963. — 428 с.: ил.
2. Кандинский, В. Точка и линия на плоскости Текст. / В. Кандинский. — СПб. : Азбука, 2001. — 560 с.: ил.
3. Кардовский, Д. Н. О принципах и методах обучения рисованию Текст. : пособие по рисованию / Д. Н. Кардовский. — М.: Госстрейздат, 1938. — 8 с.
4. Кисилев, Н. Рисунок (масса, линия, форма) и живопись : Заметки художника Текст. / Н. Киселев // Аполлон. — 1911. — № 6. — С. 18—28.
5. Королев, В. А. Материалы и техника рисунка Текст.: учеб. пособие для худож. вузов / В. А. Королев. — 3-е изд., испр. — М. : Изобраз. искусство.1987. —97 с. :ил.
6. Кузин, В. С. Наброски и зарисовки Текст. : пособие для учителей / В. С. Кузин. — М.: Просвещение, 1981. — 161с.: ил.
7. Лангер, В. Краткое руководство к познанию изящных искусств, основанных на рисунке Текст. / В. Лангер. — СПб.: б. и., 1841. — 294 с. : ил.
8. Ли, Н. Г. Основы учебного академического рисунка Текст. : учебник / Н. Г. Ли. — М.: Изд-во ЭКСМО, 2005. — 480 с.: ил.
9. Пospelов, Г. Г. Русский портретный рисунок начала XIX века Текст. / Г. Г. Пospelов. — М.: Искусство, 1967. — 215 с.: ил.
10. Радлов Н. Э. Рисование с натуры Текст. / Н. Э. Радлов / вступ. ст.М. Фле-кея. — 3-е изд. — JL : Художник РСФСР, 1978. — 120 с.: ил.
11. Развитие творческих способностей студентов и школьников на занятиях ИЗО Текст. : межвуз. сб. науч. тр. / отв. ред. А. П. Яшухин. — Ростов-на-Дону : Изд-во Ростов, гос. пед. ин-та, 1986. — 163 с.
12. Разумный, В. К вопросу об условности Текст. / В. Разумный // Творчество. — 1957. — № 3. — С. 18—19.
13. Ростовцев, Н. Н. Учебный рисунок Текст. : учеб. для худ.-граф. фак. пед. ин-тов / Н. Н. Ростовцев. — М.: Просвещение, 1976. — 287 с.: ил.
14. Ростовцев, Н. Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка Текст. : учеб. пособие для высших худож. учеб. заведений / Н. Н. Ростовцев. — М. : Изобраз. искусство, 1983. — 287 с.: ил.
15. Сапожников, А. Курс рисования Текст. : в 2 т. / А. Сапожников ; под ред. П. Маркова. — СПб. : Изд-во Я. А. Исакова, 1875. — Т. 2. : Рисование человеческой фигуры и сочинение картин. — 107 с.: ил.
16. Скино, А. Т. Рисовальная школа на 20 листах, изданная Обществом

поощрения художеств Текст. : альбом / А. Т. Скино. — СПб. : Об-во поощрен, художеств, 1844. — 20 л. ил.

17. Соловьев, А. М. Учебный рисунок Текст. / А. М. Соловьёв [и др.]. — М. : Искусство, 1953. — 240 с.: ил.

18. Станкевич, Н. Рисовальная школа или правила рисовального искусства: Сочинение художника живописи и скульптуры Н. Станкевича Текст. / Н. Станкевич. — СПб., 1811. — 33 е., 24 л. табл., ил.

19. Учебный рисунок в Академии художеств Текст. : альбом / под ред. Б. С. Угарова ; авт.-сост. Д. А. Сафаралиева. — М. : Изобраз. искусство, 1990. — 160 с.: ил.

20. Учебный рисунок Текст. : учеб. пособие / Рос. Акад. художеств, Санкт-Петербургский гос. акад. ин-т живописи, скульптуры и архитектуры им. И. Е. Репина ; редкол. : О. А. Еремеев [и др.]. — 2-е изд., доп. — М. : Изобраз. искусство, 1995. — 216 с.: ил.

21. Хогарт, Берн. Рисунок головы человека Текст. / Берн Хогарт. — Минск : Попурри, 2002. — 152 с.: ил.

22. Художественная школа : Основы учебного рисунка Текст. : учеб. пособие / отв. ред. С. Калинина ; сост. Л. Кондрашова. — М. : Изд-во ЭКСМО, 2004. — 528 с.: ил.

23. Художники русского классицизма А. Е. Егоров (1776—1851), А. И. Иванов (1775—1848), В. К. Шебуев (1777—1855) : Рисунок Текст. : каталог выставки / авт. вступ. ст. Е. Н. Петрова ; науч. ред. Л. П. Рыбакова. — Л. : Гос. Рус. музей, 1978. — 80 с. : ил.

Додаткова:

1. Ковалевская, Т. М. Крамской об искусстве Текст. / Т. М. Ковалевская. — М. : Изобраз. искусство, 1988. — 176 с.: ил.
2. Лейзеров, Н. Л. Образность в искусстве Текст. — М. : Наука, 1974. — 207 с.
3. Психология процессов художественного творчества Текст. / под ред. Б. С. Мейлаха и Н. А. Хренова. — Л. : Наука, 1980. — 288 с.
4. Симонов, П. В. Созидающий мозг : Нейробиологические основы творчества Текст. / П. В. Симонов. — М. : Наука, 1993. — 111 с.
5. Фаворский, В. А. Литературно-теоретическое наследие Текст. / В. А. Фаворский. — М.: Сов. художник, 1988. — 587 с.: ил.
6. Флоренский, П. А. Анализ пространственности и времени в художественно-изобразительных произведениях Текст. / П. А. Флоренский. — М. : Прогресс, 1993. — 324 с.
7. Христиансен, Б. Философия искусства Текст. / Б. Христиансен. — СПб.: Шиповник, 1911. — Вып. 7. — 289 с.

